

Høringsuttalelse fra Gatejuristen vedrørende NOU 2011:9. Økt selvbestemmelse og rettsikkerhet.

Gatejuristen viser til høringsbrev av 25. august 2011 om høring av NOU 2011:9 Økt selvbestemmelse og rettsikkerhet. Høringsfristen er, etter utsettelse, satt til 6. februar 2012.

Gatejuristen er et rettshjelpstiltak som gir gratis rettshjelp til mennesker med rusproblemer. Høringsuttalelsen er utarbeidet i fellesskap av Gatejuristen- nettverket, som består av Gatejuristen i Oslo, Tromsø, Bergen, Trondheim og Kristiansand. Gatejuristen i Oslo er en del av Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Oslo, og vi viser til at det også vil bli sendt en felles uttalelse fra sentralt hold.

Gatejuristens profil er å tilby mennesker med rusproblemer gratis juridisk hjelp i saker som de i utgangspunktet ikke kan få hjelp med andre steder. I saker som gjelder psykisk helsevern vil våre klienter ofte ha krav på fri rettshjelp etter rettshjelploven. Dette er således et fagfelt utenfor vårt kjerneområde, men vi ønsker likevel å komme med noen innspill grunnet de viktige rettsikkerhetsmessige aspektene tiltak av denne karakter innebærer.

Det er som kjent en stor sammenheng mellom rus og psykiatri og flere av våre klienter mottar behandling gjennom psykisk helsevern. Gatejuristen savner derfor et noe større fokus på vår klientgruppe og de utfordringene som oppstår når rus og psykiatri opptrer sammen.

Bruk av tvang er av de mest alvorlige inngrep et menneske kan utsettes for. Ved bruk av tvang utfører man ofte en vanskelig balansegang opp i mot overholdelse av de internasjonale menneskerettighetene. Gatejuristen vil derfor understreke viktigheten av at vilkårene for å benytte seg av tvang er både strenge og ikke minst klare. Det er uten tvil av stor betydning med forutsigbarhet for pasienten når et så alvorlig virkemiddel kan benyttes.

For å styrke pasientenes selvbestemmelsesrett anbefaler utvalgets flertall å innføre en kompetansebasert modell for tvungent psykisk helsevern. Det vil si at dersom ønske om tvungent psykisk helsevern er grunnlagt i pasientens behov for behandling, skal slikt tvungent vern etter forslaget bare kunne gjennomføres dersom pasienten mangler beslutningskompetanse. Personer som har beslutningskompetanse får med dette en rett til å nekte å ta imot tilbud fra psykisk helsevern, selv om de har en alvorlig psykisk lidelse og har behov for behandling. Gatejuristen støtter denne viktige styrkingen av selvbestemmelsesretten hos psykisk syke. Det er samtidig viktig å være klar over at denne styrkingen medfører en utfordrende balansegang for behandlerne, blir konsekvensen av denne retten at faktisk færre får den behandlingen de trenger? Dette er et typisk dilemma som kan oppstå ved behandling og oppfølging av personer i vår klientgruppe, det er derfor beklagelig at utvalget i større grad ikke har gått dypere ned i problemstillingene rundt

rus og psykiatri og ikke minst i hvilken grad rus påvirker personers beslutningskompetanse. Gatejuristen vil i den sammenheng vise til Legeforeningens høringsuttalelse som vi i stor grad slutter oss til når det gjelder deres innspill knyttet til rus og psykiatri, samt barn og unge.